

Article Jom Friser en el Diari de Girona (18 de desembre de 2023)

Amb relació a l'últim informe PISA sobre els malts resultats Catalunya

20 | DILLUNS, 18 DE DESEMBRE DE 2023

Diari de Girona ■

Opinió

Els últims... de PISA

Jom Friser (Josep Maria Frigola Serra)

FÍSIC TEÒRIC, CATEDRÀTIC DE FÍSICA I QUÍMICA, ESCRIPTOR I POETA
jomfriser.com

Fa temps que ho he estat pronosticant, i ho he exposat en diferents fóruns de debat, en llibres (*Entropia educativa*, 2017; *Còctel de Lleis Educatives*, 2021) i en diverses publicacions, que el camí elegit pels nostres polítics a Catalunya respecte de l'educació secundària, no era científicament el correcte; era la ruta equivocada (*the wrong route*). L'últim informe PISA (Programme for International Student Assessment) publicat recentment (2023), ens ho ve a confirmar de forma taxativa: a Catalunya els nostres alumnes són els primers començant per la cua.

La majoria dels diaris de tirada nacional s'han fet ressò de la notícia, justificant amb gràfics detallats els titulars: «Catalunya registra resultats «catastròfics» i se situa a la cua d'Espanya», *El Periódico*; «Informe PISA por comunidades: Castilla y León lidera, Catalunya se da el batacazo», *La Vanguardia*. Les úniques causes del daltabaix a Catalunya segons explicacions fetes des del Departament d'Educació són aquestes: pandèmia, complexitat social a les aules i alta taxa d'immigració.

M'he passat gairebé quaranta anys de

professor a peu de pissarra; havent experimentat les nou lleis educatives que van des del 1972 fins a l'actualitat, i puc constatar que les causes esmentades pel Departament d'Educació són falses, incoherents i sobretot faltes de rigor científic verificable.

La pandèmia ha estat global (també ha afectat tota Espanya); la complexitat social a les aules (és comú a tot Europa) i l'alta taxa d'immigració (també la tenen totes les altres comunitats autònomes i d'altres països). Per què la Lectura, a Catalunya se situa a la cua (462 punts), al mateix nivell que Vietnam (462 punts) molt per sota de Castella i Lleó (498 punts); puntuació aquesta que és equivalent i superior a la de Finlàndia (490 punts)?

Des del departament d'educació no han donat més que explicacions externes, i no han volgut entrar a fons (científicament i pedagògicament) de per què estem a la cua. Que ho entenguin d'una vegada: «Els nostres alumnes de l'ESO, saben llegir, però no entenen el que llegeixen.»

Ho analitzo tot seguit. Aquesta «dècada perduda», que ja vaig apuntar en els llibres esmentats, cal situar-la en la metodologia

emprada i en el còctel de lleis educatives que la sustenten. Em refereixo a l'última variant del constructivisme, que ha passat d'un aprenentatge com a adquisició de respostes, coneixements i construcció de significats a un assoliment de competències, basat en el «*instructional triangle*»: és a dir, el professor se situa al centre de gravetat (baricentre) del triangle i actua de guia (ressalto la paraula guia) i ajuda els alumnes a construir significats i a atribuir sentit als continguts que van aprenent. I aquí hi ha el quid de la qüestió!

La lectura es deixa a part, així com el raonament deductiu i crític. En el seu moment ja ho va predir **Joseph Novak**, un dels grans teòrics del constructivisme, el que podia passar quan va afirmar que: «Els canvis en educació s'assemblaven al moviment brownià (moviment caòtic), és a dir, són permanents agitacions que mai no porten enlloc». I això és el que ha passat i passa actualment a Catalunya, enmig de reformes i contrareformes.

Per altra banda, cal destacar que el model constructivista va tenir d'entrada els seus crítics que van qüestionar-lo com el físic teòric i filòsof de l'escola realista **Mario Bunge** (1919-2020) que sostenia que «El model constructivista subestima el paper de la lectura, ja que substitueix l'acció intel·lectual per l'acció manual, sensorial i externa» i a més indicava que: «a escala didàctica genera a l'alumne un clima d'excés de relativisme que condueix a una baixa reflexió valorativa». I sobretot assenyalava que «el constructivisme pedagògic és fals i perjudicial», en el sentit de negar l'existència de la veritat objectiva –ja que planteja que el coneixement és una construcció pròpia que l'estudiant fa de la

realitat (la seva)–, i «elimina la crítica i el debat».

Totes aquestes opinions de científics experts, els polítics del Departament d'Educació les van passar per alt, aferrant-se al constructivisme com si fos un dogma.

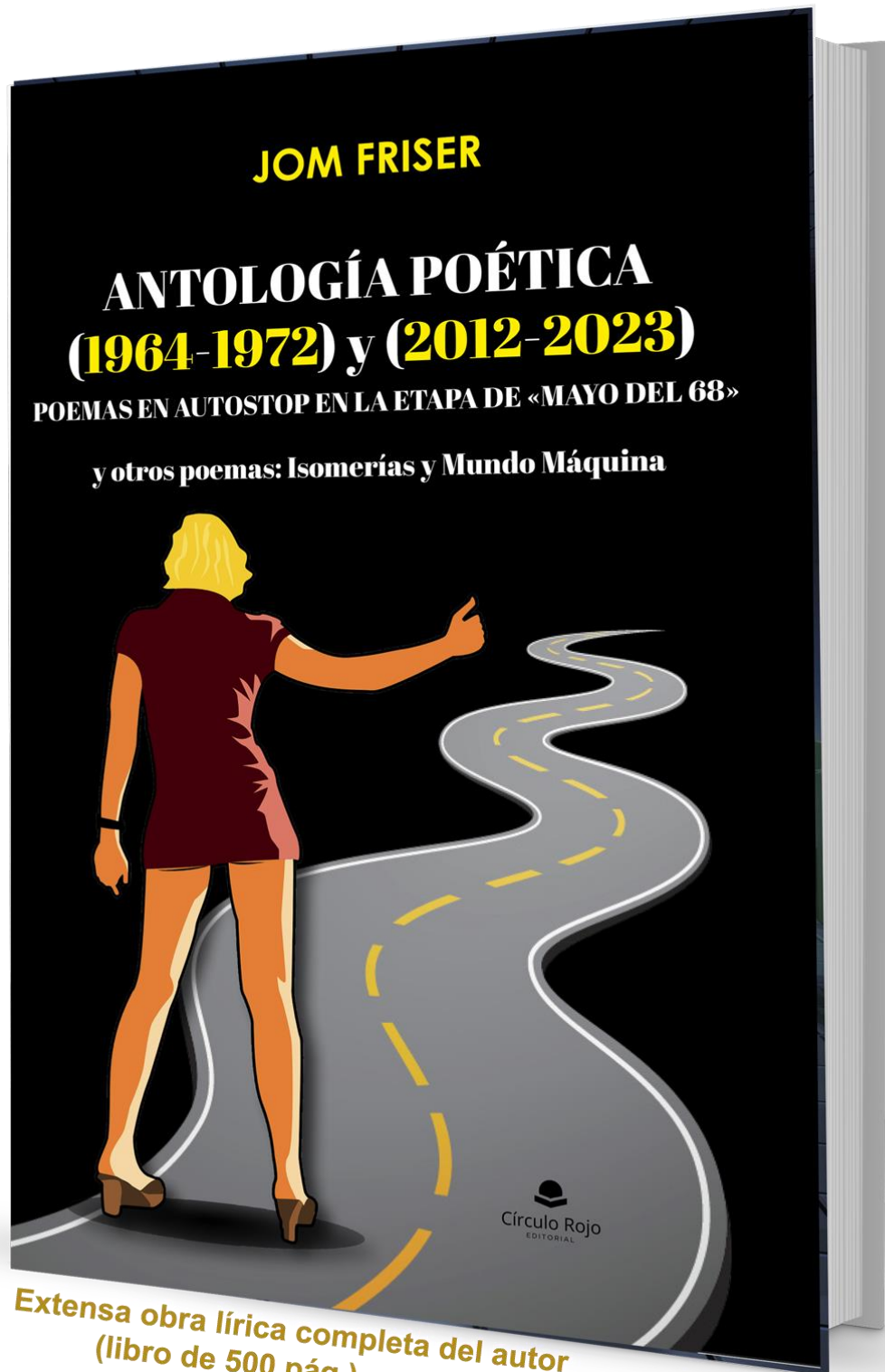
I aquí estem: alumnes, amb nivell baix de lectura, sense visió crítica, que apliquen la llei del mínim esforç i motivació: «Aprendre la cosa indispensable, perquè quan es necessita saber alguna cosa, ja s'aprendrà, doncs, allò que s'apreni avui potser demà no serveix.»

Algunes comunitats autònomes van començar a adonar-se del possible daltabaix, de manera que van deixar aquell dogmatisme, i van començar a anar per lliure, com és el cas de Castella i Lleó. El 2016 van implantar un pla de lectura (els alumnes llegien en veu alta diàriament mitja hora a l'aula) que ara n'ha donat els fruits.

Si a Catalunya, els nostres polítics no reconeixen científicament el fracàs, i ho atribueixen solament a un context extern (pandèmia, immigració, etc.) i fins i tot qüestionen el model de treball de l'Informe PISA; i no fan cas de la visió de científics d'experts, possiblement anirem a un estat de desgavell global (caòtic) i a un nivell en comprensió lectora dels més baixos de tots els països en què es fa l'informe PISA.

A aquests polítics, crec sincerament que els convindria un ampli curs de lectura i sobretot poètica perquè ho entenguin. Els recomanaria almenys l'últim llibre que he publicat recentment: «*Antologia Poètica (1964-1972) i (2012-2023). Poemes en autoestop a l'etapa de maig del 68 i altres poemes: Isomeris i Món Màquina*».

Relació de llibres publicats

Jom FRISER

Poemas HAL

(Libertades esclavizadas)

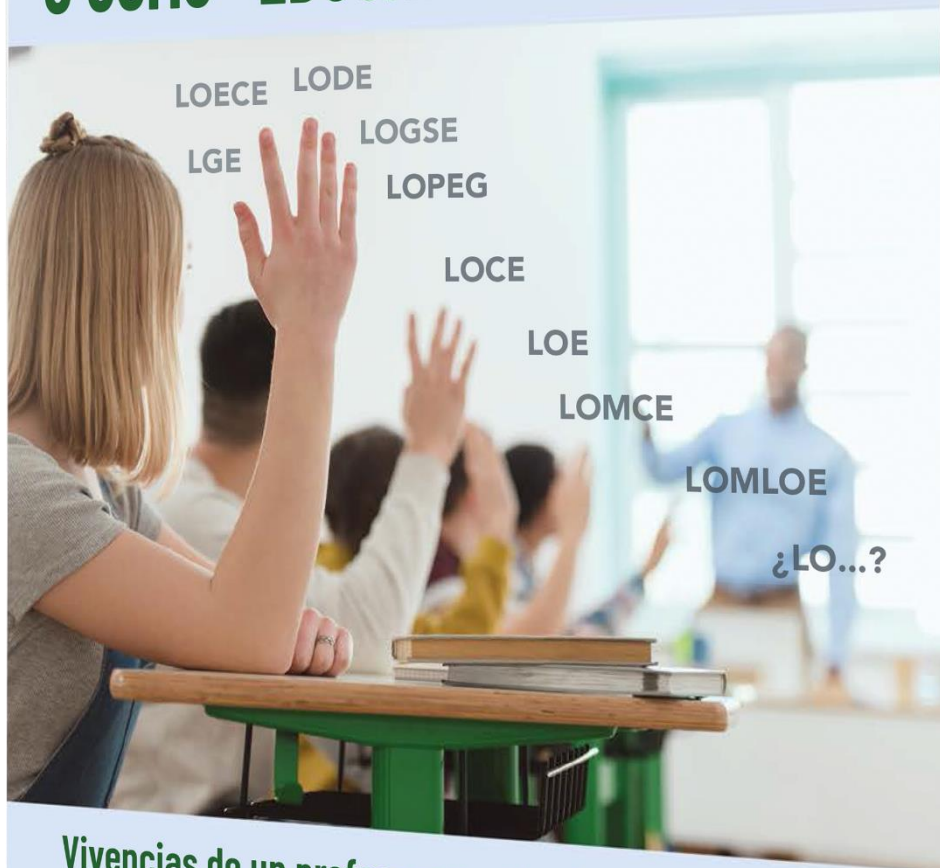

En un mundo de móviles robotizados,
controlados por el BIG EYE
que gestiona los BIG DATA

 Círculo Rojo
EDITORIAL

Jom Friser

CÓCTEL DE LEYES EDUCATIVAS: O CÓMO «EDUCAR PARA EL CAOS»

Vivencias de un profesor con técnicas estimulantes
y emotivas en medio de reformas y contrarreformas

 Círculo Rojo
EDITORIAL

POSVERDADES EN UN MAGMA LÍQUIDO

Jom Friser

UNA VISIÓN
FISICOQUÍMICA Y
PSICOANALÍTICA
DEL *PROCÉS*
Y DE OTROS
PROCESOS

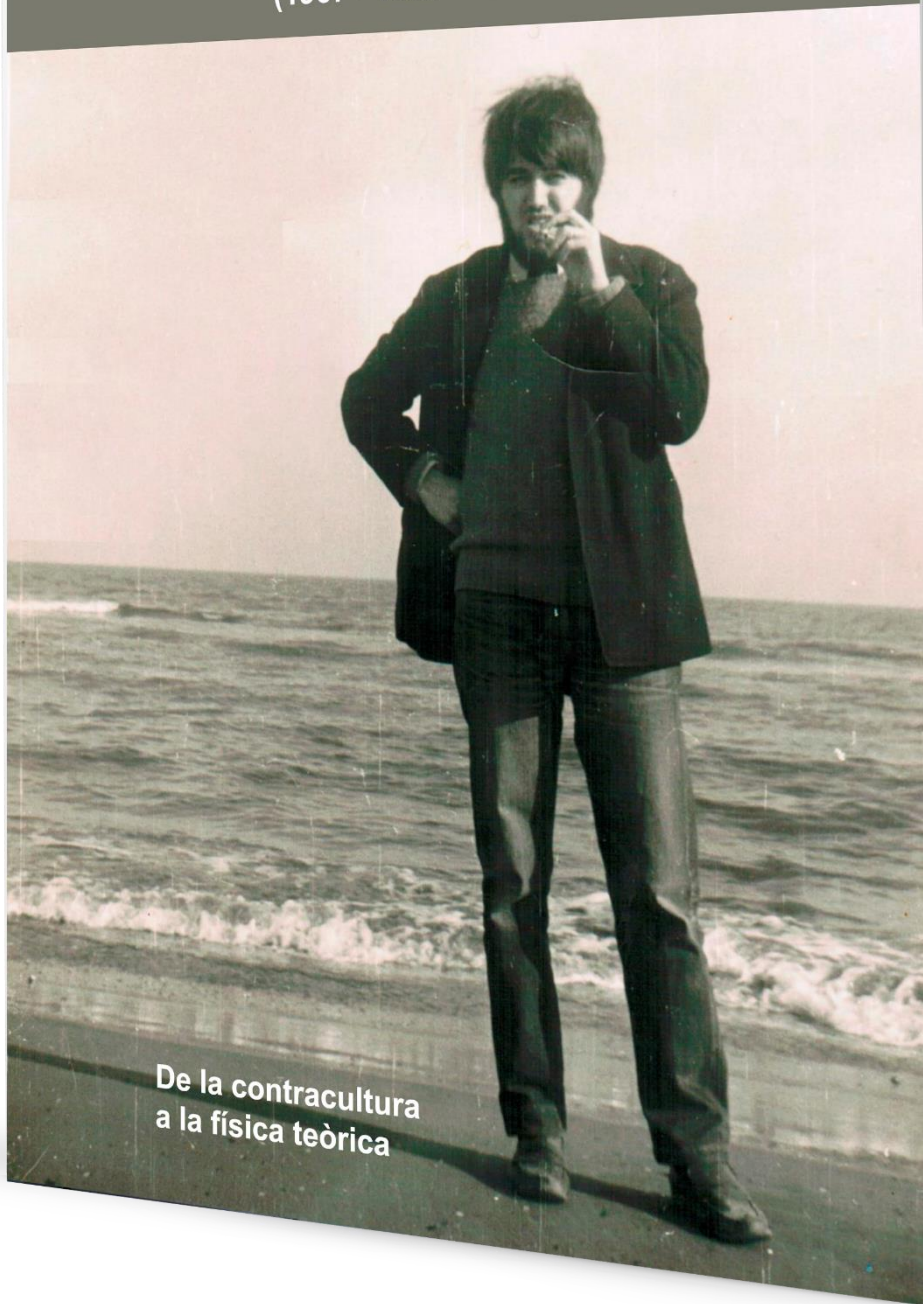
Con poemas *In the northeast corner*

Círculo Rojo
EDITORIAL

JOM FRISER

ISOMERIES POÈTIQUES

(1967 - 1968 - 1969 - 1970)

De la contracultura
a la física teòrica

JOM FRISER

MÓN MÀQUINA

**Poemes a la plaça d'ILAD ALAG
i a d'altres indrets**

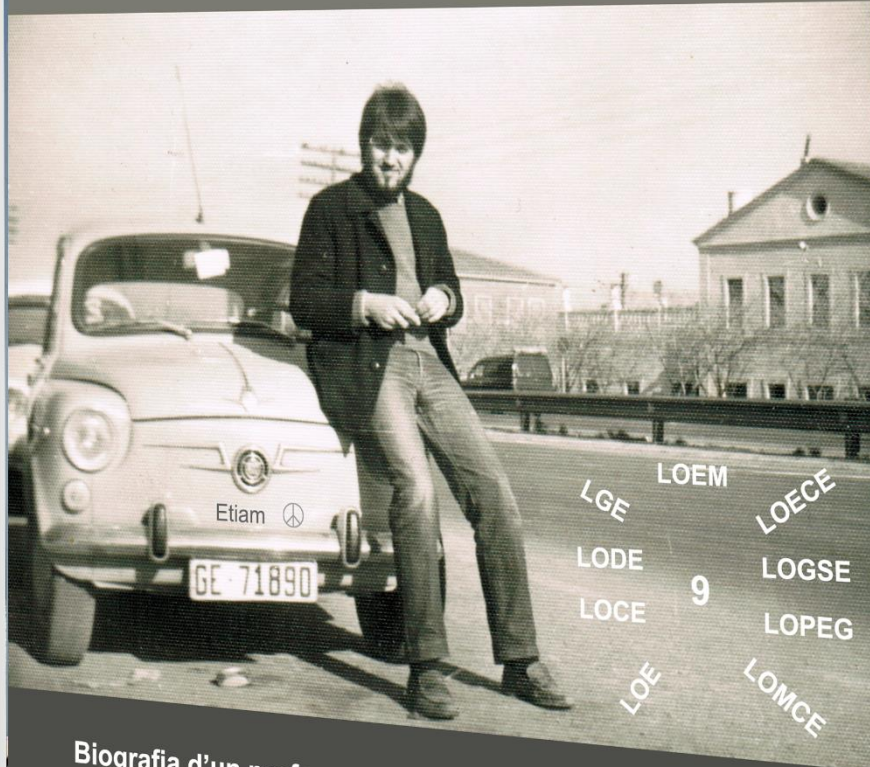

**De la contracultura del 68 a les
postveritats robotitzades del 2018**

JOM FRISER

ENTROPIA EDUCATIVA

De la reforma a la contrareforma,
del desordre al desgavell

Biografia d'un professor al llarg de nou lleis educatives
Tècniques estimulants i emotives, cronologia i contextualització

JOM FRISER

Medicina rural de guerra i postguerra

Biografia del doctor Josep Frigola Taberner
1915 - 2009

Web de l'autor:

<https://jomfriser.com>